

DEONTOLOGISCHE CODE GEMEENTERAADSLEDEN

COLOFON

Uitgave

stadsbestuur Halen, Markt 14, 3545 Halen

Ontwerp & realisatie

Tekst - stadsbestuur Halen

Ontwerp - dienst Communicatie stad Halen

Beelden - © <https://pixabay.com/>

Contactgegevens

stadsbestuur Halen

Markt 14, 3545 Halen

T +32 13 61 81 20

E info@halen.be

Copyright © [stad Halen], goedgekeurd door de gemeenteraad van de stad Halen, d.d. 04-02-2013

INLEIDING

De leden van de gemeenteraad zijn gehouden om het algemeen belang te dienen. Zij zijn er voor alle burgers. De burger dient zich voor vele aangelegenheden tot de overheid te wenden. Dat stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het openbaar bestuur en aan degenen die daarin functioneren.

Integriteit is een wezenlijk onderdeel van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Integriteit van gemeenteraadsleden en ambtenaren vormt één van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van de burgers in het openbaar bestuur. De bijzondere kenmerken van de overheidstaken, zoals de besteding van publieke middelen en een monopoliepositie op vele terreinen vereisen van de overheid een extra hoog integriteitsniveau.

Als gevolg van allerlei maatschappelijke ontwikkelingen kan de integriteit van politieke ambtsdragers onder druk komen te staan. Te noemen zijn o.a. de toenemende complexiteit van de samenleving en van het openbaar bestuur, de steeds sterkere verstrengeling van het publieke en private domein, de agressieve lobby vanuit de samenleving, de mondigheid van de burger en het opleggen van bedrijfseconomische normen aan het overheidsmanagement.

Tegelijk is door een aantal recente gebeurtenissen de aandacht en belangstelling voor integriteitsvraagstukken sterk toegenomen. En terecht want belangverstrengeling, misbruik van positie, corruptie en fraude in de openbare sector waarin men werkt met gemeenschapsgelden kunnen niet worden getolereerd.

Integriteit is in de eerste plaats een kwestie van mentaliteit en bewustwording m.a.w. “het moet tussen de oren zitten”. Lokale mandatarissen moeten zich er permanent van bewust zijn dat zij voor de gemeenschap werken en verantwoordelijk zijn voor de besteding van gemeenschapsgeld.

Bewustwording en mentaliteit alleen zijn niet voldoende. Er is een systeem nodig met heldere regels en afspraken waaraan de lokale mandatarissen een houvast hebben. Het opstellen van gedragsregels vormt een belangrijk onderdeel van een integriteitsbeleid. Gedragsregels bevatten de normen en de waarden waaraan de lokale mandatarissen zich verbinden en vormen een belangrijk toetsingskader.

Het doel van deze gedragscode is om lokale mandatarissen een houvast te bieden bij het bepalen van normen omtrent de integriteit van het bestuur en vormt een handleiding voor de leden van de gemeenteraad m.b.t. de wijze van omgaan met integriteitsrisico's –en vraagstukken.

DEFINITIES, TOEPASSINGSGEBIED EN KERNBEGRIPPEN

ARTIKEL 1

De deontologische code voor de leden van de gemeenteraad, hierna “de code”, genoemd, omvat het geheel van beginselen, gedragsregels, richtlijnen en principes, die de lokale mandatarissen tot leidraad dienen bij de uitoefening van hun mandaat en bij de dienstverlenende activiteiten ten behoeve van de bevolking.

ARTIKEL 2

De code is bij uitbreiding ook van toepassing op de eventuele medewerkers van de gemeenteraadsleden, welke ook hun statuut of hoedanigheid is en op de leden die op voorstel van de fracties in de gemeenteraad worden aangeduid om te zetelen in organen van extern verzelfstandigde agentschappen, adviesraden of overlegstructuren of andere organismen waarin de Stad HALEN is vertegenwoordigd, evenals op derden, handelend in opdracht van een gemeenteraadslid.

ARTIKEL 3

Onder de in de code gehanteerde begrippen “burger” en “bevolking” wordt niet alleen begrepen personen, doch ook groepen, verenigingen, bedrijven en andere organisaties of entiteiten die particuliere belangen nastreven of behartigen.

ARTIKEL 4

Een aantal algemene kernbegrippen plaatst de integriteit van gemeenteraadsleden in een breder perspectief en geven een algemene leidraad voor de leden van de gemeenteraad. Deze worden in de deontologische verder concreet uitgewerkt.

Dienstbaarheid

Het handelen van het gemeenteraadslid is altijd en volledig gericht op het belang van de gemeente en op de organisaties en burgers die daar onderdeel van uitmaken.

Functionaliteit

Het handelen van het gemeenteraadslid heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het bestuur.

Onafhankelijkheid

Het handelen van het gemeenteraadslid wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van vermenging wordt vermeden.

Openheid

Het handelen van het gemeenteraadslid is transparant opdat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in het handelen van de politieke ambtsdrager en zijn beweegredenen daarbij.

Betrouwbaarheid

Op een gemeenteraadslid moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

Het handelen van het gemeenteraadslid is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op een correcte wijze worden afgewogen.

Deze kernbegrippen zijn de toetssteen voor de nu volgende gedragsafspraken. De gedragingen moeten aan deze kernbegrippen kunnen getoetst worden.

ALGEMENE PLICHTEN, UITGANGSPUNTEN EN DOELSTELLINGEN

ARTIKEL 5

De leden van de gemeenteraad zullen voor de omschrijving van hun dienstverlenende activiteiten geen termen gebruiken die verwarring kunnen scheppen met officiële door de overheden ingestelde instanties belast met het verstrekken van informatie of met de behandeling van klachten.

Het gebruik van de termen “ombud”, “klachtendienst” en andere afleidingen of samenstellingen is verboden.

ARTIKEL 6

Bij hun optreden op en buiten het lokale bestuursniveau en in hun contacten met individuen, groepen, instellingen en bedrijven, geven de leden van de gemeenteraad voorrang aan het algemeen belang boven particuliere belangen.

De leden van de gemeenteraad moeten hun taken onbevooroordeeld en objectief vervullen en als er sprake is van belangenverstrengeling is dat niet langer gegarandeerd. Bij belangenverstrengeling gaat het om vermenging van publiek belang met het persoonlijk belang van een gemeenteraadslid of dat van derden waardoor een zuiver besluiten of handelen in het publiek belang niet langer is gewaarborgd. De leden van de gemeenteraad zien er dan ook in het bijzonder op toe elke vorm of schijn van belangenverstrengeling te vermijden.

Indien de onafhankelijke oordeelsvorming van het gemeenteraadslid over een onderwerp in het geding kan zijn, geeft hij bij de bespreking daarover aan in hoeverre het onderwerp hem persoonlijk aangaat.

De verbodsbepalingen van artikelen 27 en 51, lid 3 van het gemeentedecreet dienen daarom ook strikt te worden nageleefd door de leden van de gemeenteraad.

ARTIKEL 7

Elke vorm van dienstverlening, informatiebemiddeling, doorverwijzing of begeleiding gebeurt zonder enige materiële of financiële tegenprestatie van welke aard of omvang ook en mag geen enkele vorm van cliëntelisme of klantenwerving inhouden.

De leden van de gemeenteraad zullen bijgevolg nooit giften, geschenken, faciliteiten of gunsten – ook niet als ze van geringe waarde zijn – mogen aannemen in ruil voor een tegenprestatie of indien zijn onafhankelijkheidspositie hierdoor kan worden beïnvloed. In onderhandelingsituaties weigert hij door betrokken relaties aangeboden geschenken of andere voordelen.

De begrippen ‘geschenken’ en ‘gunsten’ worden ruim geïnterpreteerd zodat ook uitnodigingen voor een diner, een excursie of een gezamenlijk bezoek aan een evenement beïnvloedingsmiddelen zijn waarmee zorgvuldig en terughoudend dient mee worden omgegaan.

De leden van de gemeenteraad zullen aanbiedingen voor privé – werkzaamheden of kortingen op privé – goederen niet accepteren.

ARTIKEL 8

De leden van de gemeenteraad staan op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep wensen te doen zonder onderscheid naar geslacht, ras, afstamming, sociale status, nationaliteit, filosofische en/of religieuze overtuiging, ideologische of politieke voorkeur of persoonlijke gevoelens jegens hen.

SPECIFIEKE BEPALINGEN

1. DE LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD ALS INFORMATIEBEMIDDELAARS

ARTIKEL 9

Het behoort tot de wezenlijke taken van het gemeenteraadslid informatie te ontvangen en te verstrekken, in het bijzonder over de diensten die instaan voor informatieverstrekking en over de manier waarop de burger zelf informatie kan opvragen in het kader van openbaarheid van bestuur.

ARTIKEL 10

De leden van de gemeenteraad stellen informatie ter beschikking van de burger met betrekking tot de werking van de ombudsdiensten en van de diensten die instaan voor de behandeling van klachten over het optreden of stilzitten van de overheid.

ARTIKEL 11

Bepaalde informatie mag door gemeenteraadsliden niet worden verstrekt.

Het betreft o.m.:

- de informatie waarop degene die erom verzoekt geen recht kan laten gelden
- de informatie die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de openbaarheid van bestuur niet mag worden meegedeeld

ARTIKEL 12

Het gemeenteraadslid dient zorgvuldig en correct om te gaan met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt en hij mag geen onjuiste informatie verstrekken. Hij zorgt ervoor dat stukken met vertrouwelijke gegevens veilig worden opgeborgen en dat computerbestanden beveiligd zijn. gemeenteraadslid houdt geen informatie achter.

Het gemeenteraadslid mag niet ten eigen bate of ten bate van derden (kennissen, familie of andere relaties) gebruik maken van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.

Evenmin mag hij/zij geheime of vertrouwelijke informatie verstrekken aangezien er aangelegenheden zijn die naar hun aard vertrouwelijk moeten worden behandeld.
Het gemeenteraadslid gaat verantwoord om met de e-mail en internetfaciliteiten van de gemeente.

2. DE LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD ALS VERTROUWENSPERSOON

ARTIKEL 13

In het kader van hun algemene luisterbereidheid kunnen de leden van de gemeenteraad de rol vervullen van vertrouwenspersoon. Zij nemen daarbij de nodige discretie in acht.

3. DE LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD ALS DOORVERWIJZER

ARTIKEL 14

De leden van de gemeenteraad verwijzen de vraagsteller, waar mogelijk, naar de bevoegde administratieve, gerechtelijke of particuliere diensten.

Waar het gaat om de behandeling van klachten en/of conflicten, worden de belanghebbenden in eerste instantie doorverwezen naar de bevoegde klachten- of ombudsdienst.

4. DE LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD ALS ADMINISTRATIEF BEGELEIDER

ARTIKEL 15

De leden van de gemeenteraad kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met de betrokken instanties.

Zij kunnen de burgers helpen om, via de daartoe geëigende kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen nopens de stand van zaken in een dossier, daarover nadere uitleg en toelichting te vragen en vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Zij hebben het recht vragen te stellen naar concrete toelichting bij de bestaande regelgeving of een genomen beslissing, en naar de verantwoording voor het niet-beantwoorden van vragen door de burger gesteld.

ARTIKEL 16

Bij de administratieve begeleiding en ondersteuning van de burgers respecteren de gemeenteraadsliden de onafhankelijkheid van de diensten en de ambtenaren, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als redelijk moeten worden beschouwd voor de afhandeling van soortgelijke dossiers.

ARTIKEL 17

De briefwisseling met de overheid, gevoerd in het kader van de administratieve begeleiding en ondersteuning, wordt uitsluitend op naam van de burger gevoerd.

Er wordt op geen enkele wijze melding gemaakt van de ondersteunende en begeleidende rol van het gemeenteraadslid.

TUSSENKOMSTEN

1. BESPOEDIGINGSTUSSENKOMSTEN

ARTIKEL 18

Bespoedigingstussenkomsten, waarbij leden van de gemeenteraad een administratieve of gerechtelijke procedure proberen te versnellen in dossiers die zonder hun tussenkomst weliswaar een langere verwerkings- of behandelingsperiode, maar toch een regelmatige afloop of resultaat zouden krijgen, zijn niet toegestaan.

ARTIKEL 19

Worden niet beschouwd als bespoedigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- vragen naar de redenen en oorzaken van de langdurige of laattijdige behandeling van een dossier
- het vestigen van de aandacht op of het meedelen, aan de behandelende ambtenaar of dienst, van bijzondere gegevens en relevante informatie die een versnelde behandeling van het dossier, gelet op de hoogdringendheid ervan, objectief rechtvaardigen
- vragen om toelichting bij de toepasselijke regelgeving
- vragen met betrekking tot de aan een genomen beslissing ten grondslag liggende elementen en motieven

2. BEGUNSTIGINGSTUSSENKOMSTEN

ARTIKEL 20

Begunstigingstussenkomsten, waarbij het gemeenteraadslid zijn voorspraak aanwendt teneinde de afloop of het resultaat van een zaak of een dossier te beïnvloeden in de door de belanghebbende burger gewenste zin, zijn niet toegestaan.

ARTIKEL 21

Tussenkomsten bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het verhogen van de kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie en de gerechtelijke sector, zijn verboden. Gemeenteraadsliden die om steun gevraagd worden door of voor kandidaten die een functie, aanstelling of bevordering ambiëren, delen betrokkene mee dat de aanstelling, benoeming of bevordering gebeurt op basis van de geldende normen en procedures. Zij verwijzen de belanghebbende naar de bevoegde dienst of instantie.

ARTIKEL 22

Gemeenteraadsliden mogen occasioneel en op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector.

Zij mogen geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers.

ARTIKEL 23

Worden niet beschouwd als begunstigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- het inwinnen en verstrekken van informatie en inlichtingen omtrent de modaliteiten, voorwaarden en organisatie van selectieprocedures, examens, geschiktheids- en bekwaamheidstests en de procedures inzake benoemingen, aanstellingen en bevorderingen.
- het uitoefenen van toezicht op het correcte verloop en de objectiviteit van de in het vorig lid bedoelde procedures, examens en tests, zonder zich in het verloop ervan te mengen of er in te interveniëren met het oog op de beïnvloeding van het resultaat en/of de beoordeling
- het informeren van de belangstellenden met betrekking tot werkaanbiedingen en vacatures in de particuliere en overheidssector.

OPNAME VAN TUSSENKOMSTEN IN HET ADMINISTRATIEF DOSSIER

ARTIKEL 24

De naleving van de deontologische code veronderstelt openbaarheid als enige fundamentele structurele oplossing om ongeoorloofde tussenkomsten te verhinderen.

Het college van burgemeester en schepenen zal er voor zorgen dat de dossierbehandelend ambtenaar alle tussenkomsten, welke de aard van de tussenkomst of hoedanigheid van de interveniënt ook zij (ook uitgaande van politieke mandatarissen en partijfunctionarissen op alle niveaus, vertegenwoordigers van drukingsgroepen en publieke, semi-publieke of privé-hulpverleners) opneemt in het desbetreffende administratieve dossier.

De handelend ambtenaar deelt de interveniënt mee dat de tussenkomst bij het dossier zal worden gevoegd.

ARTIKEL 25

Worden niet beschouwd als tussenkomsten die in het dossier dienen worden opgenomen:

- louter informatieve vragen van algemene of technische aard
- vragen en/of tussenkomsten van uitvoerende mandatarissen in het kader van hun functionele en hiërarchische relaties ten aanzien van de handelende ambtena(a)r(en) of diensten.

ONRECHTMATIGE EN ONWETTELIJKE VOORDELEN

ARTIKEL 26

Elke bevoordeling of poging tot bevoordeling, waarbij de burger door toedoen, bemiddeling of voorspraak van een gemeenteraadslid iets probeert te bereiken wat onrechtmatig of wettelijk niet toelaatbaar is, is verboden.

ARTIKEL 27

Tussenkomen van leden van de gemeenteraad met de bedoeling de toewijzing en/of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

SCHIJNDIENSTBEToon EN ONGEVRAAGD DIENSTBEToon

ARTIKEL 28

Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij gemeenteraadsleden bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide zijn gekomen (eventueel zonder dat de betrokken burger om een tussenkomst heeft gevraagd) zijn niet toegestaan.

Wanneer een burger daar niet om heeft gevraagd, zal het gemeenteraadslid hem niet aanschrijven of contacteren teneinde hem, in plaats van of naast de officiële kennisgeving, in kennis te stellen van de beslissing die betreffende het dossier genomen werd.

ARTIKEL 29

Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij gemeenteraadsleden wel degelijk daadwerkelijk optreden teneinde een gunstige afloop van een dossier te bewerkstelligen, maar zonder dat de burger daarom gevraagd heeft, zijn niet toegestaan.

BEKENDMAKING VAN DE DIENSTVERLENING

ARTIKEL 30

Het is de leden van de gemeenteraad verboden publiciteit te maken voor dienstverlenende activiteiten.

ARTIKEL 31

Het stadsbestuur zal op geregelde tijdstippen de lijst van alle leden van de gemeenteraad met hun contactadressen en foto bekendmaken bij de bevolking.

Aanvullend hierop, kunnen de leden van de gemeenteraad bekendheid geven aan hun bereikbaarheid voor de bevolking. Deze informatieverstrekking wordt beperkt tot het bekendmaken van een of meer contactadressen, naam en mandaat, spreekuren, telefoon en faxnummer, en e-mailadres. In ieder geval kan er geen melding gemaakt worden van de aard van de dienstverlening waarin zij eventueel gespecialiseerd zijn en er wordt geen foto van het gemeenteraadslid gepubliceerd.

Het eerste lid is niet van toepassing op bladen politieke partijen of op eigen politieke publicaties.

ARTIKEL 32

Publiciteit voor dienstverlening is niet toegestaan op lokale en regionale radiozenders en op televisiezenders.

ARTIKEL 33

De leden van de gemeenteraad maken in hun verkiezingspropaganda en – mailings, die individueel geadresseerd zijn, geen melding van diensten die zij desgevallend voor de betrokkenen hebben verricht.

In geen geval mogen zij de indruk wekken dat zij om steun vragen in ruil voor bewezen diensten.

NALEVING, CONTROLE EN SANCTIONERING

ARTIKEL 34

De leden van de gemeenteraad verbinden zich ertoe om de deontologische code na te leven. Het gemeenteraadslid is aanspreekbaar op de naleving van de code.

ARTIKEL 35

Alle leden van de gemeenteraad waken over de naleving van de deontologische code door hun collega's. De gemeenteraad commissie oordeelt over meldingen en klachten over inbreuken op de deontologische code. Zij kan tevens advies uitbrengen met betrekking tot de bepalingen van deze code.

Behalve in de gevallen van artikelen 28 en 35 van het gemeentedecreet zijn de debatten hierover openbaar.

ARTIKEL 36

Eén ieder die geconfronteerd wordt met een inmenging van een lid van de gemeenteraad of een in artikel 2 bedoelde medewerker of derde, die zij in strijd achten met deze deontologische code, maakt hiervan binnen tien dagen na de interventie melding aan de stadssecretaris.

Een kopie van de melding wordt onverwijld overgemaakt en ter kennis gebracht van de betrokken lokale mandataris.

Een anonieme klacht of melding is onontvankelijk.

ARTIKEL 37

De stadssecretaris legt de in voormeld artikel omschreven meldingen voor aan de eerstvolgende vergadering van de gemeenteraad die dan zal zetelen als deontologische commissie.

De gemeenteraad onderzoekt de meldingen op hun gegrondheid. Daarbij moet het recht van verdediging van het betrokken gemeenteraadslid worden gevrijwaard.

De uitspraak moet geschieden binnen dertig dagen na ontvangst van de melding, met verdubbeling van de termijn in vakantieperiodes.

ARTIKEL 38

Als de gemeenteraad bij twee derde meerderheid van haar leden een inbreuk op de deontologische code vaststelt, kan zij publiekelijk een blaam opleggen aan de betrokken lokale mandataris.

De uitspraak wordt opgenomen in de notulen.

COMMUNICATIE VAN DE CODE

ARTIKEL 39

De code is openbaar en op toegankelijke wijze te raadplegen.

Iedere lid van de gemeenteraad ontvangt een exemplaar van de code. De nieuwe leden van de gemeenteraad ontvangen bij hun aantreden een exemplaar.

stad HALEN
Markt 14 . 3545 Halen

